

Den tidlige indsats - som skal sikre lige muligheder

I FN's børnekonvention (1989), formuleres det, at alle børn har ret til beskyttelse mod overgreb, der truer deres værdighed, og at børn og deres familier har ret til at modtage støtte og hjælp, der sikrer deres udvikling og læring.

Derfor er det vigtigt at de fagpersoner som har med børnene at gøre i dagligdagen har gode muligheder for og tid til at indberette. Herudover tid til at observere børnene og børnenes forældre og deres kompetencer i forhold til børnene.

Det kan mærkes på børn, om de får den rette omsorg og om de udvikler sig som de skal. Hvis børn udvikler sig som de skal, vil de først lære at sidde, siden at gå, så at tale osv. Desværre er der nogle børn, som ikke får den rette omsorg og mulighed for at udvikle sig hverken fysisk eller psykisk. Hvis barnet bliver udsat for omsorgssvigt kan det evt. lukke sig inde i sig selv.

Der er nogle tidlige tegn på omsorgssvigt, som vil vise sig på barnets første måneder: Barnet vil gradvist blive mere indelukket holde op med at modtage respons, når det f.eks. får skiftet ble, det vil tabe vægt, opgive at få kontakt til sine forældre, sove meget, blive slap og vil ikke spise.

Fordi børnene i de første måneder gennemgår en massiv udvikling, som kan påvirke dem resten af livet, mener vi i DSU, at det er vigtigt at der bliver grebet tidligt ind.

Derfor mener vi at den forebyggende indsats skal startes tidligere end i vuggestuen. Vi vil med dette oplæg, give et bud på hvordan dette kan gøres i perioden - før fødsel til Vuggestue.

Området er uden tvivl utroligt kompliceret, og først og fremmest mener vi i DSU, at det er vigtigt vi stopper med at tale om negativ social arv, som noget determinerende, men mere som en risiko - som faktisk ikke er så stor som tidligere antaget. Der er forhøjet risiko for at få sociale problemer, hvis ens forældre har sociale problemer men langt de fleste "arver" ikke forældrenes sociale problemer. Derfor kan man ikke sige der er tale om social arv og at der er direkte negative langsigtede konsekvenser ved at vokse op i en familie med f.eks. misbrug.

At vi sætter mærkatet "negativ social arv" på nogle børn betyder, at vi i det samme "stempler" dem og dermed har nogle andre og dårlige forventninger til dem og deres prognose, end ellers. Dette hjælper ikke, men gør netop problemerne større og værre. Det kommer også til at betyde at vi ikke i samme omfang får opdaget og lavet forebyggende indsats for andre børn med problemer vi ikke ser.

Vi mener i DSU, at vi i fremtiden hellere skal tale om chanceulighed eller børns forskellige vilkår for fremtiden, altså forskellige risikofaktorer. Det er udtryk og begreber som ikke er nær som determinerende og stemplende, herudover er de ikke ansvarsfratagende og giver ikke nogle børn dårlige prognoser fra starten. Det håber vi vil ændre debatten og gøre den mere "handlende".

Før fødsel

Graviditetsregistrering

Vi ved at børn og unge, har risiko for at lide under for sociale laster, der stammer helt tilbage fra før fødslen. Det er et problem, der i det lange løb vil kunne skade børnene i en sådan grad, de ikke kommer til at følge deres normale udvikling.

For at få en mulighed for at mindske disse risikoer, foreslår vi i DSU, at man i samarbejde med kontaktperson ved kommunen eller egen praktiserende læge, laver en form for graviditetsregistrering, en database med relevante personlige oplysninger, som faktorer der kan have indflydelse på barnets tarv. Hvor den gravide bliver registreret i ca. 12. uge, hvor denne har besluttet sig for at gennemføre graviditeten.

Det skal ikke tolkes som en kontrol af mennesker, men som en forebyggende mulighed for socialforvaltninger og kommuner, så man allerede fra de første graviditetsmåneder, kan hjælpe svært belastede par, eller kommende mødre og fædre, der har behov for det. De oplysninger som indberettes i databasen før fødsel, skal være tilgængelige for andre myndigheder, så de ikke går tabt.

Obligatorisk graviditetssamtale

Når det konstateres at en kvinde er gravid, foreslår vi i DSU at en obligatorisk samtale/rådgivning, skal finde sted. Her skal forældrene oplyses om deres muligheder og der skal tages stilling til, om der på baggrund af lægens viden er behov for særlig støtte. Her er tales om f.eks. fødselshjælp, øvelser, samtaler etc.

Der skal være mulighed for at få tilbudt kurser, omhandlende det at blive forældre, nogle skal have pligt til at tage dette kursus. Der skal, hvis den gravide er misbrugende, kunne ske tvangsindlæggelse til afrusning og videre behandling, hvis det er nødvendigt.

Det kan dog være svært at nå de som har brug for særlige tiltag, da de ikke nødvendigvis kommer til lægen og får konstateret graviditeten. Her er det vigtigt at der er opmærksomhed på dette i andre dele af systemet.

En Sundhedsplejerske skal tilknyttes før fødsel og i tilfælde med brug for særlig støtte, så tidligt som muligt.

Vi mener i DSU at, alle børn fortjener en værdig fremtid, og alle forældre fortjener kyndig vejledning, hvis der er behov for det.

Ved fødsel

Ved fødslen på hospitalet, er det også vigtigt at jordemødrene og det øvrige hospitalspersonale er opmærksomme på, om der er behov for særlige tiltag. De skal kunne gå ind i den tidligere nævnte database, hvor graviditeten skal være registeret og se hvad der tidligere er vurderet og føje noget til, om nødvendigt.

Herudover skal de have mulighed for direkte kontakte til de sociale myndigheder, hvis det vurderes nødvendigt med indberetning. Også her skal forældrene have tilbud om hvor de kan få yderligere information.

Sundhedsplejerskernes rolle

Sundhedsplejerskerne spiller en stor rolle i de første mange år af barnets liv.

I de første måneder efter barnets fødsel er der besøg hos forældrene for at føre tilsyn med, at barnets sundhed og trivsel er i orden. Det er vigtigt at Sundhedsplejersken følger familien i starten af barnets liv. Det er her muligt i en meget tidlig alder, at opdage hvis noget er som det ikke burde være.

Vi mener i DSU, at det er helt essentielt at besøgene fra sundhedsplejersker ud til nybagte forældre fortsat prioriteres og prioriteres højt, da det er den bedste mulighed for at kunne gribe tidligt ind ved f.eks. mistrivsel. Derfor er det også vigtigt, at sundhedsplejerskerne har god kontakt til myndighederne som har med børns trivsel at gøre - så der her er et godt samarbejde.

Senere spiller sundhedsplejerskerne også en rolle i forhold til barnets trivsel. Med årlige sundhedsundersøgelse i skolen, som vejning, se - og høreundersøgelser og en generel snak om trivsel mellem den enkelte elev og sundhedsplejersken.

Derfor er sundhedsplejerskerne dem, der gennem en stor del af barnets opvækst har mulighed for at opdage f.eks. mistrivsel pga. ting i hjemmet. Men sundhedsplejerskernes rolle kan også udvides i forhold til hvad den er i dag. Vi i DSU mener at, Sundhedsplejerskerne skal have tættere kontakt til og bedre samarbejde med myndighederne, og at de skal have mulighed for at komme hjem til det gravide par før fødslen, som en form for ressourceperson.

Vuggestuerne

Al basis til indlæring, socialisering og væremåde etableres i barnets 3-5 års alder. Derfor mener vi i DSU, at pædagogerne i vuggestuen skal screene og teste børn i motorik og indlæringsevne. Herved

spottes børn i risikozonen langt tidligere end i dag og der kan derefter sættes ind med de nødvendige tilbud til forældre og barn.

Det er det vigtigt med en god normering, for at opdage de børn som evt. et udsat for omsorgsvigt eller ikke følger deres normal udvikling.

Der skal herudover være bedre mulighed kontakt med socialrådgivere. Vi mener i DSU, at der skal være socialrådgivere i kommunerne, som er tilknyttet de forskellige vuggestuer.

Indgriben

Det er vigtigt, at der reageres når der er mistanke om at et barn ikke trives. I dag oplever mange som indberetter, at der ikke bliver reageret og at ikke sker noget i forhold til indberetningen. Det er måske ikke rigtig, for i dag er det sådan, at indberetter ikke får besked på om der bliver gjort noget i sagen og derfor heller ikke ved om der bliver iværksat undersøgelser og tiltag. DSU mener, at der skal være mulighed for at tilbagemelde til andre fagpersoner, så som lærere og pædagoger, når de har lavet en indberetning, så de ved at der er sat tiltag i gang.

DSU mener også, at tiltag, hvor forældre og børn kan ses sammen over en længere periode, skal prioriteres, da dette er vigtig for at kunne se samspillet mellem barn og forældre, og herudover hvor det eventuelle problem ligger.

Økonomi må ikke blive en grund til, at man ikke tager underretninger alvorligt, iværksætter tiltag eller tvangsfjerner børn, hvis det er nødvendigt. Vi mener derfor i DSU, at der skal indføres et refusionssystem i staten, så kommunerne kan vælge det bedste tilbud og ikke det billigste og herudover ikke tilbagekalder anbragte børn eller opgiver at anbringe fordi det er sidst på året og budgettet skal passe.